



ภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่* Future Scenario for The Faculty of Education at Chiang Mai Rajabhat University

ชวลิต ขอดศิริ^{1**}, มนัส สุวรรณ^{2***}
Chawalit Kodsiri^{1**}, Manat Suwan^{2***}

¹หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เลขที่ 202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50300

¹Doctor of Philosophy Program in Educational Leadership and Human Resource Development,
Chiang Mai Rajabhat University

202 Changpuak Road, Mueang District, Chiang Mai 50300

²บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เลขที่ 202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50300

²Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University

202 Changpuak Road, Mueang District, Chiang Mai 50300

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความเป็นมา สภาพอดีตและปัจจุบันของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 2) ศึกษาวิเคราะห์บริบทขององค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อจัดทำร่างภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 3) ศึกษาความเป็นไปได้ของภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และ 4) ยืนยันภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2569) โดยวิธีการจัดเวทีประชาคม ดำเนินการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง บุคคลเป้าหมาย ประกอบด้วย กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิต กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และกลุ่มผู้แทนประชาชน

* เรียบเรียงจากดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง อนาคตภาพของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในทศวรรษหน้า (พุทธศักราช 2569) และปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาจากบทความที่เผยแพร่ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ เสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แห่งชาติ ครั้งที่ 42 วันที่ 9 -10 กุมภาพันธ์ 2560 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่

** ผู้เขียนหลัก

อีเมลล์: jackcawow@hotmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก (ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. ประจักษ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนผสมผสานการใช้สื่อดิจิทัลที่ทันสมัยและเหมาะสม อันประกอบด้วยสื่อที่ประดิษฐ์ขึ้นเองและสื่อที่พัฒนาจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีระบบการเรียนการสอนออนไลน์ มีแอปพลิเคชันรายวิชาที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ มีตำรา หนังสือ และเอกสารประกอบการสอนที่สนองตอบกับผู้เรียนจำนวนมาก มีการเพิ่มหลักสูตรใหม่ ๆ ที่สนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ประเทศ และนานาชาติ

2. ด้านการวิจัย จะต้องมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร การวิจัยระดับสถาบัน การวิจัยระดับประเทศ เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการนำงานวิจัยมาใช้ในการทำเอกสารประกอบการสอน ตำรา หนังสือ หรือผลงานอื่น ๆ ตลอดจนมีการบูรณาการการเรียนการสอนกับงานวิจัย เพื่อแก้ไขปัญหาและการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน มุ่งสร้างองค์ความรู้ใหม่ และแสวงหาแนวทางในการสร้างเครือข่ายการวิจัยในระดับท้องถิ่น ประเทศ และนานาชาติ สอดรับกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ กรอบการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย

3. ด้านการบริการวิชาการ จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และนวัตกรรมเพื่อเข้าสู่โมเดลการพัฒนาประเทศไทย Thailand 4.0 โดยผลักดันไทยสู่ผู้นำด้านเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) เป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศด้านการผลิต-พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของผู้บังคับการ ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีชุมชนแห่งเอเชีย ศูนย์ความเป็นเลิศการศึกษาและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ และศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบครบวงจร

4. ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จะต้องร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ และเอกชนทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศ และนานาชาติ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้เป็นที่รู้จักในเวทีระดับชาติและเวทีโลกมากขึ้น

5. ด้านการบริหารจัดการการศึกษาสมัยใหม่ จะต้องมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มีกลไกตรวจสอบได้ กระบวนการเข้าสู่อำนาจตรวจสอบ ความโปร่งใส การกระจายอำนาจ ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

คำสำคัญ

ภาพอนาคต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Abstract

The purposes of this research were to 1) examine past and current circumstances of the Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University; 2) investigate and analyze its contextual factors in order to draft its future scenario; 3) study its likely future scenario, and 4) reaffirm the more



likely future scenario of the faculty available in the next decade (B.E. 2569) via public discussion forum. Modified Delphi Technique was employed to conduct the research. The focused groups consisted of groups of interpreters, university administrators, academic and supportive staff involved in the graduate production, external university experts and public representatives.

The research findings revealed as follows:

1. In terms of instructional management, blended learning should be appropriately implemented and combined with new digital media consisting of both the developed media from Information Technology and the newly invented media. Online-learning system, newly developed syllabus applications, books, textbooks, and supplementary teaching materials should be provided to responding a massive amount of learners. New curriculum should be additionally produced for responding the local, national, and international needs.

2. In terms of research studies, researches should be carried out to develop curriculum; moreover, both academic and national researches should be conducted to manage instructions effectively. Research findings should be not only applied to producing supplementary teaching materials, textbooks, books, or other work productivities, but also integrated into instructional approaches in order to solve problems and develop sustainable communities. All researches should aim to create a new body of knowledge and seek for establishing research networks in all the local, national, and international levels; as well as, the researches should be conducted in accordance with government policies, economic and social development plan, national education plan, education policies, research conceptual frameworks of National Research Council, and university strategies.

3. In terms of academic services, the potentials of Information Technology, communication, and innovation should be developed into a New Development Model of Thailand (4.0) by driving Thailand to become a leader of Value-Based Economy and a center of excellence in development and production of teachers and educational personnel, training and human resource development of organizational leaders, Asian development for community economy and technology, education and development of ageing people, and integrated learning of sufficiency economic philosophy.

4. In terms of arts and cultural preservation, the faculty should work in collaboration with local government organizations and government and private organizations in all the local, national, and international levels to support and promote Thai arts and cultures with greater recognition on the international and global stages.

5. In terms of modern education management, systems and mechanisms that people can participate in every partnership should be established for determining the management of the principles of good governance, empowerment, transparency, and decentralization.

Keywords

Future Scenario, The Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 มีนักวิชาการกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากศตวรรษก่อน หรือร้อยปี โลกมักมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมที่เห็นได้ค่อนข้างชัดเจน เศรษฐกิจของโลกในศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนแปลงจากระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมยุคแรก ๆ ไปเป็นทุนนิยมอุตสาหกรรมข้ามชาติที่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและการบริหารจัดการในระดับที่สูงกว่ายุคก่อนอย่างมาก เน้นการผลิตสินค้าและบริการแบบอัตโนมัติที่ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มขึ้น ต้องการใช้แรงงานและการจัดองค์กรที่มีความรู้และการคิดค้นใหม่ คนทำงานมีความรู้ทักษะแบบใหม่ที่ปรับตัว เรียนรู้งานแบบใหม่ได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งตัดสินใจเพิ่มขึ้น การผลิตแบบสายพานในโรงงานอุตสาหกรรมยังคงมีอยู่ แต่กลายเป็นเพียงส่วนย่อยของระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ และถือว่าเป็นเทคโนโลยีระดับต่ำที่ให้ผลตอบแทนต่ำกว่าระบบการผลิตแบบใหม่ที่ตั้งอยู่บนฐานความรู้ ระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ในศตวรรษที่ 21 (ที่บางคนเรียกว่ายุคหลังอุตสาหกรรม) เป็นระบบที่มีการแข่งขันและร่วมมือกันอย่างซับซ้อนขึ้น ต้องการใช้แรงงานที่มีความรู้ ทักษะแบบใหม่และใช้การบริหารจัดการความรู้ในระดับที่สูงขึ้นกว่ายุคก่อนหน้านั้นมาก (วิทยากร เชียงกูล, 2559, 63-65) อย่างไรก็ตาม การศึกษาต้องเป็นระบบที่ไม่ให้คนหลุดจากรากเหง้าและเป็นไปเพื่อการสร้างคนดี คนเก่ง ที่มีความผูกพันกับบ้านเมือง ทั้งนี้การศึกษาเป็นเรื่องใหญ่ เพราะเป็นการปลูกฝังอนาคตของชาติในวันข้างหน้า (วิจารณ์ พานิช, 2554, 36) คุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู (McKinsey, 2007 ; วรากรณ์ สามโกเศศ, 2553 ; ดิเรก พรสีมา, 2555) ครูเป็นปัจจัยสำคัญในระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุดจากการทดสอบระดับนานาชาติ ประเทศที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงจะมีแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่า ในขณะที่เดียวกันประเทศที่มีประชากรมีการศึกษามีคุณภาพจะมีความเป็นประชาธิปไตยและเสถียรภาพทางการเมืองและสังคมสูงกว่า (Hanushek & Rivkin, 2012) ทำอย่างไรที่จะให้ครูได้รับการพัฒนาคุณภาพ มีศักยภาพ เป็น “ครูเพื่อศิษย์” อย่างสมบูรณ์ มีทักษะการเรียนรู้และต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะเป็นการเรียนรู้เพื่อชีวิตของตนเอง และสำหรับการเป็นครูเพื่อศิษย์และเพื่อการดำรงชีวิตของตนเอง (วิจารณ์ พานิช, 2557) มีสมรรถนะและความเชี่ยวชาญในการทำงานที่ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการทำงานที่เน้นทักษะมากกว่าความรู้ (กฤษณพงศ์ กีรติกร, 2557) เปลี่ยนวิธีการสอนที่เน้น “วิชาเป็นตัวตั้ง” เป็น “เน้นชีวิตผู้เรียนเป็นตัวตั้ง” (ประเวศ วะสี, 2552) หรือมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) อย่างจริงจัง มีการพัฒนาวิชาชีพเป็นที่ยอมรับของสังคม (ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์, 2557)

ครู เป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาของประเทศ โดยเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดคุณภาพของคนในสังคมและสร้างคนให้มีคุณภาพเพื่อสร้างอนาคตของชาติ ทุกภาคส่วนการพัฒนาคุณภาพครูหรือปฏิรูปครูเพื่อให้มีคุณภาพจึงมีความสำคัญ ปัจจุบันวิชาชีพครูได้รับค่าตอบแทนสูงขึ้นกว่าเดิม เพื่อจูงใจให้คนดี คนเก่งเข้ามาเป็นครู แต่อย่างไรก็ตามปัญหาคุณภาพการศึกษาที่ลดลงในปัจจุบัน



ส่วนหนึ่งมาจากครูผู้สอน เพราะถ้าครูมีทั้งจิตวิญญาณและองค์ความรู้ สอนด้วยหัวใจ ไม่เน้นสอนพิเศษนอกเวลาเป็นหลัก อยู่กับนักเรียนอย่างมีคุณภาพก็สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงที่คุณภาพผู้เรียนได้ องค์ประกอบหลักของครูต้องมีความรับผิดชอบ รักเด็ก เข้าใจเด็ก ดูแลเด็ก หากเด็กยอมรับในตัวครูได้ก็จะเป็นด่านแรกที่เปลี่ยนแปลงเด็กได้อย่างแท้จริง ในปัจจุบันมีเสียงสะท้อนตรงกันของสังคมถึงปัญหาคุณภาพครูในหลาย ๆ ด้าน ที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของการศึกษาไทย กล่าวคือ การพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนต้องพัฒนาที่ “ครู” ก่อน ถ้าครูด้อยคุณภาพ ก็ไม่สามารถสร้างคุณภาพให้นักเรียนได้ กระบวนการผลิตครูในปัจจุบันยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้ไม่ได้คนดี คนเก่ง และมีจิตวิญญาณในวิชาชีพครูมาเป็นครู เด็กเรียนเก่งในพื้นที่ไม่เลือกเรียนครู ไม่เห็นคุณค่าในวิชาชีพครู ขณะเดียวกันมีความพยายามแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและครูสอนไม่ครบชั้น โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับนโยบายการโอนย้ายครูกลับภูมิลำเนา ส่งผลให้มีครูกระจุกตัวอยู่แต่ในเมืองและส่งผลต่อเนื่องต่อคุณภาพการศึกษาที่แตกต่างกันของโรงเรียนในเมืองและโรงเรียนในชนบทหรือพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2558, 60-63)

สำหรับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ นั้น ในอดีตมีฐานเป็นสถาบันผลิตครูแห่งแรกของภาคเหนือและเป็นวิทยาลัยครูแห่งแรกที่ก่อตั้งขึ้นในส่วนภูมิภาค สำหรับการจัดตั้งคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เพื่อเป็นสถาบันการผลิตพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้มาตรฐานขององค์วิชาชีพของครูสภาเป็นแหล่งของการศึกษาค้นคว้าวิจัย เผยแพร่ข้อมูลด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีพันธกิจ คือ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรสาขาการศึกษาในระดับปริญญาตรีและหลังปริญญาตรี ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น 2) พัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้และทักษะความสามารถทางวิชาการด้านการเรียนการสอนและการวิจัย 3) พัฒนาศักยภาพของนักศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ และ 4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลาให้มีคุณภาพ เพื่อให้นักศึกษาที่เป็นผลผลิตทางการศึกษาเหล่านี้สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ไปเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและศักยภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาจะต้องศึกษาบริบทแวดล้อมและเตรียมการจัดการศึกษาในอนาคตให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สามารถแข่งขันด้านคุณภาพการศึกษานานาชาติได้ ซึ่งจะสอดคล้องกับเป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาวฉบับที่ 2 เมื่อสิ้นสุดแผนในปี พ.ศ. 2565 คือ การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทยโดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษานานาชาติของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ ซึ่งได้ออกแบบโดยคำนึงถึงมิติบูรณาการ

และองค์รวมของการพัฒนาอุดมศึกษาเพื่อกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ (Strategic Direction) ประกอบด้วยสาระหลัก 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ภาพฉายและนัยสำคัญที่เป็นปัจจัยแวดล้อมมุ่งเข้าสู่ผลกระทบต่อมนุษยชาติ และประเทศไทยจนถึงอุดมศึกษา ส่วนที่สองเป็นปัจจัยภายในระบบอุดมศึกษา ภาพฉายปัจจุบันและอนาคต (Scenario) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Linyuan (2014) ที่พบว่าความร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรีโดยให้สิทธิการให้ความรู้สำหรับทั่วโลกทุกสัญชาติ มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยบูรณาการเข้าสู่โปรแกรมการเตรียมครู ร่วมกับองค์การยูนิเซฟแคนาดา (UNICEF Canada) และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปริન્ซ์ เอ็ดเวิร์ด ไอแลนด์ แคนาดา (UPEI : University of Prince Edward Island Canada) ผลการวิจัยจากการศึกษาค้นคว้านี้ บ่งบอกถึงโอกาสและความท้าทายที่ไม่ซ้ำกันที่ครูต้องเผชิญในการเรียนรู้ความรู้สำหรับการเป็นพลเมืองโลก

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2569) เพื่อให้สามารถมองเห็นภาพรวมแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสาขาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการอุดมศึกษา แนวทางและทิศทางในการจัดการอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ การผลิตและพัฒนาครู และการวิจัยอนาคตที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับบริบทและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งเพื่อเตรียมครูมืออาชีพตามความคาดหวังของชุมชน ท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ สามารถผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน และทักษะทางสังคม ให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอนาคตได้อย่างมีความสุข สามารถพึ่งตนเองได้ เป็นกำลังสำคัญและมีส่วนช่วยพัฒนาประเทศ รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการวางแผนงานและการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นไปได้ภายใต้บริบทของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อนาคตประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564) และนโยบายของรัฐบาล เพื่อการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ทั้งในการแข่งขันในสังคมไทยและสังคมโลก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา สภาพอดีตและปัจจุบันของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบทขององค์ประกอบต่างๆ เพื่อจัดทำร่างภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
4. เพื่อยืนยันภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2569) โดยวิธีการจัดเวทีประชาคม



วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยอนาคต โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Technique) ประกอบด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) แบบสอบถามด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) และการจัดเวทีประชาคม (Civil Society Forum or People Forum)

1. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

1.1 ศึกษาความเป็นมา สภาพอดีตและปัจจุบันของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยดำเนินการวิจัย 2 วิธี แบบคู่ขนานกัน ได้แก่ วิเคราะห์สาระจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก

1.2 ศึกษาวิเคราะห์บริบทขององค์ประกอบต่างๆ เพื่อจัดทำร่างภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดำเนินการวิจัย 2 วิธี แบบคู่ขนานกัน ได้แก่ วิเคราะห์ สังเคราะห์บทสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อยของผู้เชี่ยวชาญ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิต กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และกลุ่มผู้แทนประชาชน จำนวน 25 คน

1.3 ศึกษาความเป็นไปได้ของภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ดำเนินการส่งแบบสอบถามตามเทคนิคเดลฟาย เพื่อหาคำตอบที่เป็นฉันทามติด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 25 คน

1.4 ยืนยันภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2569) โดยดำเนินการจัดเวทีประชาคม จำนวน 100 คน

2. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากรได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหาร การจัดการศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 5 กลุ่ม จำนวน 25 คน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 7 โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่นที่ได้รับรางวัล

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี และผู้ช่วยอธิการบดี

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มผู้ผลิตบัณฑิต จำนวน 7 คน ได้แก่ คณบดี รองคณบดี ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการกำหนดภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจำนวน 3 คน ได้แก่ อดีตเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ อดีตผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการกำหนดภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

กลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มผู้แทนประชาชน จำนวน 5 คน ได้แก่ ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ และการจัดเวทีประชาคม จำนวน 100 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นศิษย์เก่าของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ซึ่งกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ครอบคลุมทุกด้านทั้งสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาในอดีตและปัจจุบันของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ แนวนโยบายการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพของคุรุสภา รวมถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางที่ส่งผลต่อการพัฒนาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ รวมทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์ การศึกษาในด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และการบริหารจัดการการศึกษาสมัยใหม่ โดยศึกษาจากแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3.2 การประชุมกลุ่มย่อย โดยการพิจารณาวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์อภิปรายและให้ข้อเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอมิติและตัวชี้วัดในอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3.3 แบบวิเคราะห์สาระจากเอกสาร ประวัติความเป็นมาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เอกสารแผนพัฒนามหาวิทยาลัย รายงานประจำปี รายงานการประเมินผลการปฏิบัติราชการ การประชาสัมพันธ์ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา เอกสารที่ตีพิมพ์ เผยแพร่อื่น ๆ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

3.4 แบบสอบถามตามเทคนิคเดลฟาย เพื่อสร้างภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2569) ที่เป็นฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 25 คน โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 สำหรับการสร้างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 25 คน เป็นผู้ตอบตามเทคนิคเดลฟาย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความเป็นมา สภาพอดีตและปัจจุบันของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.1 ความเป็นมา สภาพอดีต คณะครุศาสตร์เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตั้งอยู่บนเลขที่ 202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่



มีความเป็นมาพร้อมกับการก่อตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่กล่าวคือ ก่อนจะมาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เช่นในปัจจุบันได้มีวิวัฒนาการมาตามลำดับตั้งแต่ พ.ศ. 2467 ก่อตั้งเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรภคิกรมณฑลพายัพ ต่อมา พ.ศ. 2470 เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดเชียงใหม่ และใน พ.ศ. 2490 เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูเชียงใหม่ โดยใน พ.ศ. 2503 ยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูเชียงใหม่ จนกระทั่งใน พ.ศ. 2518 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู ฉบับที่ 1 ทำให้สามารถเปิดสอนระดับปริญญาตรีได้ในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยมีภารกิจคือ การผลิตและพัฒนาครู ต่อมาใน พ.ศ. 2528 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู ฉบับที่ 2 ทำให้มีการแยกสาขาการผลิตบัณฑิตออกเป็น 3 สาขา คือ สาขาการศึกษา ศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์จึงได้รับการประกาศจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ผลิตครูและพัฒนาครูตามภารกิจเดิมที่เคยปฏิบัติมา ชื่อในขณะนั้นเรียกว่า “คณะวิชาครุศาสตร์” และใน พ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามวิทยาลัยครูเป็น “สถาบันราชภัฏ” ตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา พ.ศ. 2538 ได้ประกาศใช้ พ.ร.บ. สถาบันราชภัฏ จนกระทั่งใน พ.ศ. 2538 คณะวิชาครุศาสตร์ได้รับการประกาศภารกิจที่ชัดเจนพร้อมกับปรับชื่อใหม่เป็น “คณะครุศาสตร์” และ พ.ศ. 2547 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธย พระราชทานนามเปลี่ยนสถานะสถาบันราชภัฏเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏ” ตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2547 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

1.2 สภาพปัจจุบัน

1) ด้านการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ให้สิทธิและโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการผลิตและพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่สามารถประสานกับหน่วยงานอื่นได้สะดวก มหาวิทยาลัยมีเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษากับสถาบัน/องค์กร ทั้งในและต่างประเทศ มีหลักสูตรที่เปิดสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีหลักสูตรที่เปิดสอนตรงตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) การจัดการเรียนการสอนทุกหลักสูตรให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยเทคนิคการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 โดยการฝึกปฏิบัติในชั้นเรียนและฝึกประสบการณ์จริงในโรงเรียน บุคลากร มีความรู้ความสามารถมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ การเรียนการสอนด้านภาษา มีอาจารย์เจ้าของภาษาประจำทุกหลักสูตร มีงบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2) ด้านการวิจัย คณะครุศาสตร์ได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง มีเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยกับท้องถิ่น มีเครือข่ายและพื้นที่วิจัยจำนวนมาก มีนักวิจัยที่มีความรู้เฉพาะทางหลากหลายสาขา ทำให้สามารถทำงานวิจัยเชิงลึกได้ มีหน่วยงานที่กำหนดให้รับผิดชอบในการหาทุนสนับสนุนการทำวิจัยและติดตามการดำเนินงานวิจัย งานวิจัยที่ดำเนินการมีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ตอบสนองการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาท้องถิ่นได้

3) ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม คณะครุศาสตร์มีเครือข่ายในท้องถิ่นมาก และให้ความสำคัญกับภารกิจด้านการบริการวิชาการ และมีเครือข่ายความร่วมมือด้านการบริการวิชาการกับท้องถิ่น มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพในการให้บริการวิชาการ มีการจัดอบรมระยะสั้นอย่างสม่ำเสมอ มีกิจกรรมด้านการบริการวิชาการที่หลากหลายและตรงตามความต้องการของท้องถิ่นและเปิดโอกาสทางด้านการบริการวิชาการให้แก่ผู้สนใจอย่างกว้างขวางทั้งนักศึกษา ศิษย์เก่า คณาจารย์ บุคลากร และประชาชน

4) ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม คณะครุศาสตร์มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบ และสามารถปฏิบัติงานได้หลากหลาย มีแหล่งงบประมาณหลายทาง (แผ่นดิน รายได้ และการบริหารวิชาการ) มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการให้บริการและปฏิบัติงาน มีการกระจายอำนาจในการบริหาร มีการมอบอำนาจให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถตัดสินใจได้ในระดับต้นและมีการดำเนินกิจกรรมที่ขับเคลื่อนกลยุทธ์

5) ด้านการบริหารจัดการการศึกษาสมัยใหม่ คณะครุศาสตร์เป็นหน่วยงานที่มีขนาดเล็กและสามารถปรับเปลี่ยนหรือบริหารงานได้ไม่ยากนัก ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์มีความเป็นผู้นำและมีการบริหารจัดการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และมีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการที่คล่องตัว

2. วิเคราะห์บริบทขององค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อจัดทำร่างภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

จากการวิเคราะห์บริบทขององค์ประกอบเพื่อจัดทำร่างภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า หลักการในการผลิตและพัฒนาคูณันอยู่บนพื้นฐานปรัชญาการศึกษา ได้แก่ พิพัฒนาการนิยม (Progressivism) และปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ซึ่งเป็นการผนวกความคิดทั้งสองอย่างไว้ด้วยกัน โดยปรัชญาพิพัฒนาการนิยมจะเน้นการพัฒนาเด็กไปสู่จุดมุ่งหมายที่ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันกำหนดขึ้น ส่วนปรัชญาปฏิรูปนิยมนั้นจะเน้นเรื่อง “แรงงาน” (Labor) ว่าเป็นหัวใจของสังคมและเชื่อว่ามนุษย์จะต้องช่วยกันสร้างระบบสังคมเสียใหม่โดยถือว่า “การทำงานคือชีวิต” ซึ่งการผสมผสานกันระหว่างความคิดสองปรัชญาทำให้ปรัชญาปฏิรูปนิยมก่อตัวขึ้นโดยเน้นการพัฒนาการของบุคคลและของมวลชน เพื่อเข้าใจตนเองว่ามีความต้องการอะไร สังคมประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความสามารถและจุดมุ่งหมายของสมาชิก ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันหมด ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมเน้นการปฏิรูปสังคมและสร้างสรรค์รูปแบบของสังคมขึ้นมาใหม่ในอนาคต ซึ่งการผลิตและพัฒนาคูณันมุ่งหมายการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสังคมโดยตรง และต้องช่วยแก้ปัญหาของสังคมที่เป็นอยู่ มุ่งสร้างระเบียบใหม่ของสังคมบนรากฐานของประชาธิปไตยโดยคำนึงถึงพื้นฐานที่มีอยู่เดิม และให้เด็กเห็นความสำคัญของสังคมโดยส่วนรวม ควบคู่ไปกับของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2579) อนาคตประเทศไทยมีวิสัยทัศน์เป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว



และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

การเตรียมการผลิตและพัฒนาครูในอนาคตจึงต้องวางรากฐานการสร้างคนเพื่อเตรียมครูให้สอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศ แม้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนการปฏิรูปประเทศ จำเป็นต้องอาศัยการขับเคลื่อน 10 ยุทธศาสตร์ มียุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับด้านการศึกษา ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในอนาคต 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจมีการขยายตัวช้า ความผันผวนสูง เชื่อมโยงทางการค้า การลงทุน การเงินและการแข่งขันเพิ่มขึ้น การเปิดเสรีอาเซียน/บทบาทของประชาคมมหาอำนาจต่อภูมิภาค ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด 2) ด้านสังคม การเข้าสู่สังคมสูงวัย ทั้งในประเทศและระดับโลก การขาดแคลนแรงงานทักษะฝีมือสูง/การว่างงานและแรงงานทักษะฝีมือต่ำ ความเหลื่อมล้ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การเลื่อนไหลทางวัฒนธรรม 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติรุนแรงมากขึ้น ข้อตกลงระหว่างประเทศมีความเข้มข้นมากขึ้น แรงกดดันจากการพัฒนาเศรษฐกิจต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และ 4) ด้านความมั่นคง ความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ ปัญหาความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน ความแตกต่างทางความคิด อุดมการณ์ของคนในประเทศ อาชญากรรมไซเบอร์และสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ทั้งนี้รวมถึงการพัฒนานคนในภาพรวมให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะและยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาร่างคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม คนไทยในทุกช่วงวัยเป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม ปัญหาในด้านการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพ เด็กปฐมวัยยังมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าวัยเพราะครอบครัวไม่มีความรู้และขาดเวลาในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม และเด็กวัยเรียนยังมีปัญหาด้านสติปัญญาเพราะคุณภาพการศึกษาไทยอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับการขาดการฝึกทักษะแปดความรู้สู่ทักษะที่เพียงพอ จึงส่งผลให้วัยแรงงานมีผลิตภาพการผลิตต่ำ คุณภาพคนยังมีปัญหาในทุกช่วงวัยและส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงกันตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่พัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย ผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ แรงงานมีปัญหาทั้งในเรื่องความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดงาน และผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพโดยที่จำนวนไม่น้อยต้องพึ่งพิงผู้อื่นในการดำเนินชีวิต การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต การพัฒนาทักษะสอดคล้องกับความต้องการ

ในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม เช่น เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นพัฒนาทักษะการวิเคราะห์หรืออย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้มีความพร้อมในการต่อยอดพัฒนาทักษะในทุกด้าน มีทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน วัยแรงงานเน้นการสร้างความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานทั้งทักษะขั้นพื้นฐาน ทักษะเฉพาะในวิชาชีพ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ ทักษะการประกอบอาชีพอิสระ วัยสูงอายุเน้นพัฒนาทักษะที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ การเตรียมความพร้อมกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับและยกระดับการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปรับระบบการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและพัฒนาระบบทวิภาคีหรือสหกิจศึกษาให้เอื้อต่อการเตรียมคนที่มีความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดี เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ในการดูแลสุขภาพ การพัฒนารูปแบบการออกกำลังกายและโภชนาการที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย การใช้มาตรการทางกฎหมายและภาษีในการควบคุมและส่งเสริมอาหารและผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ การสร้างกลไกในการจัดทำนโยบายสาธารณะที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่จะนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

การกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่โดยใช้หลักการทฤษฎีองค์ความรู้ใหม่ และแผนยุทธศาสตร์มาขับเคลื่อนทั้งในด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหารจัดการการศึกษาสมัยใหม่ อันจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาเกิดความยั่งยืน สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564) โมเดลประเทศไทย 4.0 การศึกษา 4.0 และนโยบายของรัฐบาลในด้านการศึกษา ซึ่งรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการได้น้อมนำแนวพระราชกระแส ด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร มาปรับใช้กับนโยบายด้านการศึกษาโดยมีใจความสำคัญว่า การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนใน 2 ด้าน คือ 1) ส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ถูกต้อง และ 2) การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานชีวิตหรืออุปนิสัยที่มั่นคงเข้มแข็ง สามารถสร้างบุคลิกและอุปนิสัยที่ดีงาม (Character of Education) ซึ่งองค์ประกอบที่ได้กล่าวมานี้จะเป็นแนวทางในการกำหนดภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในทศวรรษหน้า



3. ความเป็นไปได้ของภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ กับภารกิจ 5 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน จะต้องมีการจัดการเรียนการสอน โดยการบูรณาการ การเรียนการสอนเข้ากับเทคนิคการสอนในศตวรรษที่ 21 ใหม่ ๆ อย่างเต็มรูปแบบในชั้นเรียน เช่น รูปแบบ Active Learning และการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ผสมผสานการใช้สื่อดิจิทัล ที่ทันสมัยและเหมาะสม อันประกอบด้วยสื่อที่ประดิษฐ์ขึ้นเองและสื่อที่ถูกพัฒนาจากระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ มีระบบการเรียนการสอนออนไลน์ มีชุดโปรแกรมรายวิชาที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ มีตำรา หนังสือ และ เอกสารประกอบการสอนที่สนองตอบกับผู้เรียนจำนวนมาก มีการเพิ่มหลักสูตรใหม่ๆ ที่สนองต่อความต้องการ ของท้องถิ่น ประเทศ และนานาชาติ

3.2 ด้านการวิจัย จะต้องมีการวิจัยเป็นฐานสอดคล้องกับระดับหลักสูตร การวิจัยระดับสถาบัน การวิจัยระดับประเทศ เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการ นำงานวิจัยมาใช้ในการทำผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ อาทิ เอกสารประกอบการสอน ตำรา หนังสือ หรือผลงานอื่นๆ ตลอดจนมีการบูรณาการการเรียนการสอนกับงานวิจัย เพื่อแก้ไขปัญหาและการพัฒนาท้องถิ่น อย่างยั่งยืน มุ่งสร้างองค์ความรู้ใหม่ และแสวงหาแนวทางในการสร้างเครือข่ายการวิจัยในระดับชุมชน ท้องถิ่น ประเทศ และนานาชาติ สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ กรอบการวิจัย ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และยุทธศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3.3 ด้านการบริการวิชาการ จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และนวัตกรรมเพื่อเข้าสู่โมเดลการพัฒนาประเทศไทย Thailand 4.0 โดยผลักดันประเทศไทยสู่ผู้นำ ด้านเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) เป็นศูนย์กลางผลิต- พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของผู้นำองค์กร ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีชุมชนแห่งเอเชีย ศูนย์ความเป็นเลิศการศึกษา และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ และศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบครบวงจร

3.4 ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จะต้องร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ และเอกชนทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศ และนานาชาติ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จัก ในเวทีระดับชาติและเวทีโลกมากขึ้น

3.5 ด้านการบริหารจัดการการศึกษาสมัยใหม่ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มีกลไก ตรวจสอบได้ กระบวนการเข้าสู่อำนาจ การตรวจสอบความโปร่งใส การกระจายอำนาจ ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วม อย่างแท้จริง

4. การยืนยันภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2569) โดยวิธีการจัดเวทีประชาคม

การจัดเวทีประชาคม จากบุคลากรของคณะครุศาสตร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย กลุ่มผู้ผลิตบัณฑิต กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก กลุ่มผู้แทนประชาชน ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 คน พบว่า ผู้เข้าร่วมเวทีประชาคมเห็นด้วยและยืนยันถึงความเป็นไปได้ของภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในทศวรรษหน้า (พุทธศักราช 2569) ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการการศึกษาสมัยใหม่

การอภิปรายผลการวิจัย

ความเป็นมา สภาพอดีตและปัจจุบันของสถาบันราชภัฏว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่าศตวรรษจนถึงปัจจุบันโดยประสบผลสำเร็จตามควรในเส้นทางสู่มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง สถานภาพและบทบาทหน้าที่มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง ถนอม อินทรกำเนิด (2544) กล่าวว่า อุดมการณ์ราชภัฏ เพื่อการแก้ปัญหาพัฒนาประเทศ โดยที่ผ่านมาใช้วิธีการแก้ปัญหาโดย มุมมองตะวันตกเป็นแบบอย่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีความเป็น มหาวิทยาลัยไทยเพื่อความเป็นไทย มีกระบวนการสร้างและพัฒนาการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกับท้องถิ่น สร้างและพัฒนาบัณฑิต สร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้แก่ท้องถิ่น ชุมชนและสังคม สอดคล้องกับ มนัส สุวรรณ และคณะ (2546) ที่กล่าวว่า การจัดตั้งสถาบันการศึกษาจึงมิใช่เรื่องที่มีอำนาจตัดสินใจจะเลือกตั้ง ณ ที่ใดก็ได้ โดยคิดว่าเป็นตำแหน่งกลาง (Central Location) ซึ่งเหมาะสมแล้ว ทำเลของสถาบันการศึกษาก็มีความสำคัญมากและต้องได้รับการพิจารณาประกอบการตัดสินใจด้วยเช่นเดียวกัน หลาย ๆ กรณีในทางภูมิศาสตร์ ตำแหน่งกลางอาจไม่ใช่ตำแหน่งที่เหมาะสมที่สุด เมื่อตั้งสถาบันศึกษาแล้ว ทุกคนจะได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน หรือเสมอภาคกัน แม้จะมีการตั้งสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาคจะเลือกตั้งในจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางของภูมิภาค ก็จะมีความเสมอภาคในความใกล้-ไกลของจังหวัดโดยรอบ แต่ในแง่ของทำเลอาจไม่เหมาะสม จังหวัดที่เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาจมีข้อเสียเปรียบในด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน และ/หรืออาจมีอุปสรรคในแง่ของการใช้พื้นที่ เป็นต้น ด้วยสาเหตุนี้การเลือกที่ตั้งและทำเลของสถานศึกษาที่เหมาะสมต้องพิจารณาปัจจัยองค์ประกอบ (Component Factors) เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษา ความเป็นไปได้ในการลงทุนและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสูงสุด ปัจจัยองค์ประกอบที่สำคัญต้องนำมาวิเคราะห์ ร่วมด้วยในการกำหนดที่ตั้งและทำเล สภาพปัจจุบันพบว่า คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตั้งอยู่ 3 วิทยาเขตเชียงใหม่ และ 1 วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน ได้แก่ วิทยาเขตเวียงบัว วิทยาเขตแม่สรวงวิทยาเขตแมริม และวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน สอดคล้องกับ มานิต บุญประเสริฐ และคณะ (2546) ที่กล่าวว่า รูปแบบของมหาวิทยาลัยพัฒนาชุมชน และวิทยาลัยชุมชนในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการใช้ นวัตกรรมทางการบริหาร ได้แก่ การบริหารจัดการ การบริหารวิชาการ การบริหารงานทั่วไป การจัดการ



ด้านการเงิน การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ส่วนสหราชอาณาจักร มีวิทยาลัยชุมชน ในการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้รับความนิยมนมาก ซึ่งถือว่าการให้บริการการศึกษาตลอดชีวิต และได้หันมีความแตกต่างในการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยชุมชน โดยมุ่งเน้นให้การศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลท้องถิ่นและไม่สามารถให้ประกาศนียบัตรหรือให้ปริญญาได้ ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน ขาดแคลนครูและคุณวุฒิครูอาจารย์ และหลักสูตรยังไม่ได้มาตรฐาน สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาในประเทศไทยต้องคำนึงถึงคุณภาพการศึกษา อาทิ คุณวุฒิครูอาจารย์ที่ตรงกับสาขาที่จบ ความชำนาญในสาขาที่ตนเองจบ ตลอดจนพัฒนาวิชาที่ตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภากำหนดและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF-HEd) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนดบริบทขององค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจของประเทศ บริบทการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของประชาคมโลก การบริหารจัดการอุดมศึกษาของชาติในอนาคตควรมีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ พททธี ศิริบรรณพิทักษ์ (2546) ที่ว่าควรพิจารณาจัดแบ่งระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มแรก สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการวิจัย (Research University) กลุ่มที่สอง สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการเรียนการสอน (Teaching University) และกลุ่มสุดท้าย วิทยาลัยชุมชน (Community College) การบริหารจัดการและดำเนินการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในอนาคตต้องเปิดโอกาสให้เอกชนและชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทให้มากที่สุด ไม่ควรมุ่งเน้นการผลิตหรือบริหารจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วยการประสาทปริญญาเพียงอย่างเดียว แต่ควรเน้นการเรียนการสอนแบบไม่ประสาทปริญญาด้วยการบริหารจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาควรเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรเน้นมาตรการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (Pooled Resources) การบริหารจัดการอุดมศึกษาในอนาคตควรเน้นความเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคและความเป็นสากล (Internationalization) กรณีที่ต้องมีการหลอมรวมหรือยุบรวมสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งเข้าด้วยกันแล้วจัดตั้งเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งใหม่ ต้องคำนึงถึงขวัญและกำลังใจของบุคลากรที่มีอยู่เดิมหากจะมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้น บุคลากรเดิมต้องมีตำแหน่งหรือสถานภาพที่ไม่ต่ำไปกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ความเป็นไปได้ของภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีความสอดคล้องกับสุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์ (2550) ที่พบว่า ด้านการเรียนการสอน จะมีจำนวนหลักสูตรที่เป็นนานาชาติและบัณฑิตศึกษาเพิ่มขึ้น มีหลักสูตรที่มุ่งเน้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนการจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อรองรับกับสังคมฐานความรู้ ด้านการวิจัยจะมีรูปแบบการวิจัยสถาบันเชิงรุกซึ่งเป็นรากฐานที่จะเกื้อหนุนภารกิจด้านอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยให้เจริญรุดหน้า ส่วนการวิจัยในระดับคณาจารย์ นิสิต คณะ สำนัก ศูนย์ และหน่วยงานจะดำเนินการภายใต้ระบบบริหารการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ด้านการบริหารวิชาการจะมีการกำหนดทิศทางและการวางแผนการให้บริการวิชาการแก่สังคมอย่างเป็นระบบและมีการบูรณาการกันทั้งในระดับคณะวิชาและมหาวิทยาลัย และได้ชื่อว่าเป็นสถาบันทรัพย์สินทางปัญญา ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จะมีนโยบายและแผนงานเชิงรุก มีการประยุกต์ภูมิปัญญาไทยให้มีการบูรณาการตามความเหมาะสม มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตผลงานวิจัยเพื่อการพัฒนา



ศิลปวัฒนธรรมให้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาเกิดมูลค่าเชิงพาณิชย์ได้ และด้านโครงสร้างองค์การ จะมีโครงสร้างองค์การภายใต้รูปแบบการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีระบบการบริหารภายในที่มีความเป็นเลิศที่เอื้อต่อการให้มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยนวัตกรรมและการเรียนรู้ จากผลการวิจัยค้นพบว่า ภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2569) นอกจากภารกิจ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการการศึกษาศึกษาสมัยใหม่แล้วยังมีการบูรณาการองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์มาจัดกระบวนการเรียนรู้สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาวิชาที่พหุ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์ความรู้จนเกิดการบูรณาการหลากหลาย เน้นทักษะการปฏิบัติการสอนอย่างเป็นมืออาชีพ มีการพัฒนาผลการเรียนรู้ของ นักศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 6 ด้าน ซึ่งได้แก่ 1) คุณธรรม จริยธรรม 2) ความรู้ 3) ทักษะทางปัญญา 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ผลการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการผลิตบัณฑิตสาขาการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ช่วยผลักดันทำให้เกิดมรรคผล ทั้งฝ่ายผู้ผลิต ผู้ใช้ ผู้บริหารและคณาจารย์ มหาวิทยาลัย ประชาชนชาวบ้าน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นหรือใกล้เคียงมหาวิทยาลัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันแก้ปัญหา และกำหนดแผนพัฒนามหาวิทยาลัยหรือยุทธศาสตร์ร่วมกันกับคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง รวมทั้งเพื่อยกระดับคุณภาพครูในศตวรรษที่ 21 ภายใต้บริบทที่สอดคล้องกับสังคมไทยต่อไป

สรุป

ความเป็นมา สภาพอดีตและปัจจุบันของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีวิวัฒนาการจากโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรกสิกรรมมณฑลพายัพ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ตามลำดับจนมาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในปัจจุบันโดยมีภารกิจ 5 ด้านที่สนับสนุน หนุนเสริมการพัฒนาเชิงรุกสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านบริการวิชาการแก่สังคม และด้านการบริหารจัดการการศึกษาศึกษาสมัยใหม่ ส่วนวิเคราะห์บริบทขององค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อจัดทำร่างภาพอนาคตนั้น สะท้อนให้เห็นว่า การมีระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาที่เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีมโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับหลักสูตร การมีอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ตรงสาขาครบและมีตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น ตลอดจนการพัฒนาอาจารย์รุ่นใหม่ให้มีศักยภาพสูงในการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยบนพื้นฐานการวิจัยเป็นฐานจะสามารถทำให้ คณะครุศาสตร์มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขา สามารถสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในระดับท้องถิ่นและประเทศชาติได้ ซึ่งมีแนวโน้มความเป็นไปได้ของภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง และการยืนยันภาพอนาคตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2569) โดยวิธีการจัด



เวทีประชาคม เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ยืนยันว่า การผลิตและพัฒนาครุภัณฑ์ จะทำให้สร้างครุภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มาตรฐานสากล เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และการศึกษา 4.0 สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ว่ามั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล เพื่อนำ ไปสู่การขับเคลื่อนที่เป็นเอกภาพเชิงนโยบายหลากหลายในทางปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพงศ์ กีรติกร. (2557). การยกระดับคุณภาพครู. ใน การประชุมคณะกรรมการปฏิรูประบบผลิต และพัฒนาครู ครั้งที่ 2/2557 วันที่ 24 มกราคม 2557 ณ ห้องประชุมสำนักพัฒนาสมรรถนะ ครูและบุคลากรอาชีวศึกษา.
- ดิเรก พรสีมา. (2555). มาตรฐานวิชาชีพครูอาเซียน. [เอกสารอัดสำเนา]. ใน เอกสารประกอบการประชุม สภาครูอาเซียน ครั้งที่ 28 วันที่ 7-11 ธันวาคม 2555 ณ โรงแรมอินนา แกรนด์ บาห์ลี บีช, ชานูร์, บาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย.
- ถนอม อินทรกำเนิด. (2544). กระบวนทัศน์ใหม่ของราชภัฏ. ม.ป.ท: ม.ป.พ.
- ประเวศ วะสี. (2552). คำบรรยายเรื่องการศึกษาที่พาชาติออกจากวิกฤติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พทุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2546). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผนการปฏิรูปการผลิตและ พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์. (2557). หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- มนัส สุวรรณ และคณะ. (2546). รายงานการวิจัยเรื่องโครงการวิจัยเพื่อกำหนดแผนที่ตั้งสถาบัน อุดมศึกษา (University Mapping). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- มานิต บุญประเสริฐ และคณะ. (2546). รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการ สถาบันอุดมศึกษาแนวใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542.
- วราภรณ์ สามโกเศศ. (2553, 2 กันยายน). ปฏิรูปครุศึกษาของประเทศไทย. หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน, 6
- วิจารณ์ พานิช. (2554). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- _____. (2557). การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.



- วิทยากร เขียงกุล. (2559). รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุบรรณ เขี่ยมวิจารณ์. (2550). อนาคตที่เป็นไปได้ของมหาวิทยาลัยมหาสารคามในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2558). โครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน (พ.ศ. 2557 - 2560) “สะท้อนปัญหาและทางออก ตบโจทย์ปฏิรูปการศึกษาไทย”. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- Hanushek, E. A. & Rivkin, S. G. (2012). The distribution of teacher quality and implications for policy. *Annual Review of Economics*. 4, 131-157. Retrieved 24 April, 2016, from <http://www.jstor.org/discover/10.2307/27805002?uid=2&uid=4&sid=21103699433723>.
- Linyuan, G. (2014). Preparing teachers to educate for 21st century global citizenship: envisioning and enacting. *Journal of Global Citizenship & Equity Education*. 4(1), 1-23. Retrieved 24 April, 2016, from <http://journals.sfu.ca/jgcee/index.php/jgcee/article/viewFile/121/154>.
- McKinsey. (2007). *McKinsey Report on Education*. Retrieved 24 April, 2016, from <http://www.mckinsey.com>.